

Følg flyvningen af hvedegalmyg

Landmænd, som dyrker meget hvede, kan selv sætte feromonfælder op, og følge forekomsten af hvedegalmyg.

Promilleafgiftsfonden for landbrug

Flyvningen af hvedegalmyg følges via feromonfælder i 70 vinterhvedemarker i planteavlskonsulenternes registreringsnet.

Frøsalget har feromonfælder på lager, så landmænd, som dyrker meget hvede, kan også selv sætte fælder op.

Sæt også fælder op i vårhvede, hvor der oftere er sammenfald mellem flyvning og et modtageligt udviklingsstrin end i vinterhvede.

Sæt fælderne op i god tid, når fanebladet bliver synligt.

Fangsterne kan fra omkring vækststadium 37-39 (fanebladet synligt eller udviklet) følges på siden [varsling/registreringsnet](#). Fælderne aflæses to gange ugentligt.

I fælderne sidder et duftstof fra den hunlige orange-gule hvedegalmyg, som lokker de orange-gule hanlige hvedegalmyg til. Disse klistrer til fælden og kan optælles. Fælderne er specifikke og fanger ikke de gule hvedegalmyg, som optræder mindre udbredt end de orange-gule hvedegalmyg i Danmark.

Fælderne i registreringsnettet er hovedsageligt placeret i hvedemarker med forfrugt hvede, fordi hyppig hvededyrkning fremmer opformeringen. Nogle fælder er dog også placeret i marker uden forfrugt hvede for her at følge flyvningen. Hvedegalmyggene overvintrer i hvedemarker, og ofte findes der derfor flest hvedegalmyg i områder og marker med mange års hvededyrkning. Overligger forekommer, det vil sige, hvis der ikke er gunstige klimatiske betingelser for klækning, så ligger hvedegalmyggene over til næste år - eller næste år igen. Det angives, at galmyggene kan overlige i op til 12 år, men de fleste klækker inden for fire år.

Der findes sorter, som er resistente mod de orange-gule hvedegalmyg, men ingen af de mest udbredte sorter er resistente. Følgende ældre sorter er resistente: Oakley, Viscount, Conqueror, Skalmeye, Robigus og Glasgow.

Feromonfælder kan købes via nettet hos [Frøsalget](#) (telefon: 75 38 17 44). Frøsalget oplyser, at de stadig har fælder på lager, så landmænd med meget hvededyrkning kan også selv sætte fælder op. Prisen er 50 kr. pr. fælde inkl. 2 limplader og 75 kr. pr. feromonkapsel. Der skal sættes 2 fælder op pr. mark, så omkostningen bliver i alt 250 kr. Er der tale om store marker, skal der opsættes 2 sæt fælder pr. 20 ha.

Bekæmpelse kun aktuel fra begyndende skridning til begyndende blomstring

Larvernes sugning resulterer i skrumpne kerner. Bekæmpelse skal rettes mod de voksne hvedegalmyg, og før larverne søger ind til kerneanlæggene. Hvedegalmyggene kan kun gøre skade fra begyndende skridning til begyndende blomstring. Dette skyldes, at der løbende i planten dannes nogle organiske syrer, som får larverne til at holde op med at suge på kernerne, hvorefter de dør af sult. De resistente sorter indeholder fra starten disse syrer.

Eventuel bekæmpelse skal udføres i tidsrummet begyndende skridning til begyndende blomstring (vækststadium 51-61) for at have effekt, det vil sige inden for cirka en uges tid. Vær opmærksom på, at småaksene er *afblomstrede*, når støvknapperne hænger ud. Vær opmærksom på, at sideskuddene er lidt senere i udviklingen og derfor er modtagelige, selv om hovedskuddene er begyndt at blomstre. Bekæmpelse er kun aktuel, hvis galmyggene flyver i dette korte tidsrum. Med andre ord skal der være et sammenfald mellem et følsomt udviklingsstrin og flyvning af hvedegalmyg.

Galmyggene har de bedste betingelser for flyvning, hvis jorden er fugtig op til skridningen. De har de bedste betingelser for æglægning, hvis det er vindstille og lunt vejr ("grill-vejr") omkring skridning. Aktiviteten er størst om aftenen, hvor lysstyrken falder.

Bekæmpelsestærskel

Fra England angives en bekæmpelsestærskel på 120 hvedegalmyg pr. fælde pr. dag, såfremt hveden samtidig er i vækststadium 51-61 (begyndende skridning til begyndende blomstring). Ved fangst af over 30 hvedegalmyg pr. dag er der også en risiko, men det er usikkert, om bekæmpelse er rentabel.

I tabel 1 ses en oversigt over godkendte midler og anbefalede doser.

Tabel 1. Oversigt over godkendte midler.

Middel	Normaldosis, l/kg/ha	Anbefalet dosis, l/kg/ha
Cyperb 100	0,4	0,2
Karate 2,5 WG	0,3	0,2
Mavrik	0,1-0,2	0,1-0,2

Vårhvede også modtagelig

Vær også opmærksom på evt. angreb i vårhvede, som blomstrer senere, og hvor der derfor oftere er sammenfald mellem flyvning og et modtageligt

Den Europæiske Union ved Den Europæiske Fond for Udvikling af Landdistrikter og Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri har deltaget i finansieringen af projektet.

udviklingstrin end i vinterhvede.

Billede 1. Hun af orange-gul hvedegalmyg i hvedeaks. Hunnen er ved at gøre klar til at lægge æg med bagkroppen.

Foto: Finn Olsen, Sønderjysk Landboforening.

Billede 2. Larver af orange-gule hvedegalmyg på hvedekerner. I den ene kerne kan der skimtes en larve under avnen. Larverne kan findes i aksene omkring de tre første uger af juli.

Foto: Finn Olsen, Sønderjysk Landboforening.

Billede 3. Sunde kerner - henholdsvis kerner, der har været angrebet af

orange-gule hvedegalmyg (øverst til venstre).

Billede 4. Limplade fra feromonfælde med orangegule hvedegalmyg. Fælderne tiltrækker kun orangegule hvedegalmyg, men andre insekter

kan tilfældigvis komme til at klistre på fælden.

Billede 5. Feromonfælde til at følge forekomsten af orange-gule hvedegalmyg.

Billede 6. De første småaks er *afblomstrede* og er ikke længere modtagelige. Dette ses let ved at støvknapperne hænger ud.

By Rich Haddock